

AB-vergadering waterschap Hunze & Aa's d.d. 26 september 2018

Onderwerp: Unievoorstel nieuw belastingstelsel waterschappen

Zienswijze Natuurmonumenten, Het Groninger Landschap, Het Drentse Landschap

Geachte AB-leden,

Graag willen Natuurmonumenten, Het Groninger Landschap en Het Drentse Landschap na de inbreng van de VBNE opnieuw een klemmend beroep op u doen **niet in te stemmen** met het voorstel van het DB om akkoord te gaan met het Unievoorstel voor een nieuw belastingstelsel.

Het voorstel van de Unie leidt er toe dat natuurbeheerders fors meer gaan betalen. De Unie is van mening dat in het huidige stelsel de betaling door natuur en datgene wat het waterschap voor deze categorie doet, niet in overeenstemming zijn. Volstrekt ten onrechte. De **baten** die natuurgebieden opleveren zijn veel groter dan de kosten. Binnen het beheergebied van Hunze & Aa's zorgen de natuurgebieden van Natuurmonumenten en andere beheerders voor droge voeten, **extra waterberging, waterlevering in tijden van droogte en verbetering van de waterkwaliteit**. Ook is er in de natte natuurgebieden veel minder **veenoxidatie en bodemdaling** en wordt daarmee uitstoot van CO2 voorkomen. Bovendien hoeven daardoor minder snel investeringen in dure kunstwerken te worden gedaan.

De kosten die het waterschap moet maken, betreffen bovendien vaak kosten die voortkomen uit een **breder maatschappelijk belang dan alleen natuur**, denk aan de waterbergingsopgave, nota bene een opgave van het waterschap zelf. In een rapport uit 2014 over de baten van 'bouwen met natuur' laat Hunze en Aa's zich citeren met de uitspraak dat het waterschap dankzij het meekoppelen met natuuropgaven **twee keer goedkoper uit** is voor waterbergingsmaatregelen dan als dat zonder functiecombinatie het geval zou zijn! Maar het zijn ook veelal kosten die rechtstreeks voortvloeien uit het tegengaan van **negatieve effecten voor de natuur** die het gevolg zijn van andere maatregelen van het waterschap. Als er bijvoorbeeld kosten moeten worden gemaakt om een natuurgebied voldoende nat te houden, heeft dat bijna altijd te maken met het feit dat het waterschap in het omliggende gebied de peilen kunstmatig laag houdt.

Met het voorstel van de Unie wordt de rekening van deze kosten bij de natuurbeheerder neergelegd i.p.v. bij de **veroorzaker** en wordt in het geheel geen rekening gehouden met de maatschappelijke baten die het waterbeheer in de natuurgebieden opleveren. Het voorstel van de UvW leidt tot een **disproportionele verhoging** van de waterschapslasten voor natuur, die de financiële draagkracht van bos- en natuureigenaren ver te boven gaat. In het voorbeeld dat in het voorliggende bestuursvoorstel is opgenomen wordt gesproken van een stijging van 470%.

Wij kunnen als terreinbeherende organisaties een dergelijke lastenverzwaring **niet opbrengen**. Het natuurbeheer in Nederland wordt gefinancierd via de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). Voor de vergoeding van het natuurbeheer krijgen de natuureigenaren een vergoeding van 75% van de werkelijke kosten voor het beheer. Hierin zijn de kosten voor waterschapslasten niet opgenomen. Daarvoor staan Natuurmonumenten en andere terreinbeheerders dus **zelf aan de lat**. Voor de toename van de waterschapslasten moeten wij dus extra inkomsten genereren. De ervaring leert dat hierin nauwelijks rek zit: het is elk jaar weer een **enorme opgave** om het beheer gefinancierd te krijgen. Tot nu toe brengen de terreinbeherende organisaties binnen de grenzen van het beheergebied van Hunze en Aa's hun gebieden vaak **om-niet** in voor het treffen van maatregelen op het gebied van waterkwaliteit en waterkwantiteit. Dit geldt bijvoorbeeld voor de diverse natuurgebieden in het Drentse deel van het Hunzedal en rond het Zuidlaardermeer. In het laatst genoemde gebied ligt een waterberging van 23 miljoen m³. Het Groninger Landschap neemt als eigenaar van de Westerbroekstermadepolder, de Kropswolderbuitenpolder en grote delen van Oostpolder en Onnerpolder hiervan het grootste deel voor haar rekening. De eerste twee polders lopen als eerste vol, de overige polders worden alleen ingezet als noodberging. Dat laatste geldt ook voor polder Oosterland in beheer bij Natuurmonumenten. Ook het natuurgebied van de

Drentsche Aa, beheerd door Staatsbosbeheer, bleek volgens onderzoek van de WUR bij de wateroverlast in 2012 fors bij te dragen aan een vertraagde doorvoer van het neerslagoverschot. Het gaat al met al om enorme economische belangen voor Stad en Ommeland. U zult begrijpen dat als het voorstel van de Unie daadwerkelijk zou worden ingevoerd, wij nadrukkelijk overwegen voor de door ons geleverde ecosysteemdiensten **kosten in rekening** te brengen. De hoogte van die rekening zou wel eens **fors meer** kunnen zijn dan het extra bedrag dat volgens het Unievoorstel nu van de natuurbeheerders moet komen.

Op het moment dat de waterschapslasten drastisch zullen stijgen kan het niet anders dan dat het koste gaat van het natuurbeheer. Je kunt je euro immers maar eenmaal uitgeven. Dit wordt zichtbaar in de natuurterreinen: door minder beheer en als gevolg daarvan afname van de biodiversiteit. **Natuurbeheer is niet vrijblijvend**; natuurbeheer is noodzakelijk om de natuur en biodiversiteit in stand te houden. Door onvoldoende beheer verdwijnen unieke en zeldzame natuurwaarden. Het is een maatschappelijke wens om te genieten van mooie natuurgebieden en om de soortenrijkdom te behouden.

Naast deze maatschappelijke wens om onze natuur te beschermen, is er ook een **wettelijke verplichting**. De Nederlandse overheid is verplicht om de natuurwaarden te beschermen en verbeteren. Zowel voor Natura2000-gebieden als de gebieden in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het geen optie om het natuurbeheer te versoberen: dan kunnen simpelweg de internationale **N2000** verplichtingen, maar ook die van de **KRW** niet worden gehaald.

Zoals ook de VBNE al aangaf in haar standpunt dat u via uw bestuursnet is aangeboden, voldoen de voorgestelde wijzigingen niet aan de gestelde **criteria** voor een toekomstbestendig belastingstelsel. Wij voegen daaraan toe dat het onbegrijpelijk is dat landbouw en natuur in één categorie ongebouwd worden ondergebracht, omdat daarmee het **profijtbeginsel fundamenteel verkeerd wordt toegepast**. Landbouw en natuur hebben **niet dezelfde belangen** op het gebied van watersystemen. In tegendeel, waar landbouw profiteert van maatregelen als peilverlaging, levert dit voor natuur meestal juist verlies op. De voorgestelde belastingwijziging is niet eenvoudig, niet rechtvaardig, niet transparant en heeft geen draagvlak, zeker niet bij de natuurbeheerders. Er zitten geen (financiële) prikkels in om gedrag van actoren die het water vervuilen te verbeteren. Terwijl dit soort punten volgens de **OESO** juist aan het gewijzigde stelsel ten grondslag zouden moeten liggen.

Kortom, wij roepen u dringend op niet in te stemmen met het voorstel tot wijziging van het huidige belastingstelsel omdat de negatieve maatschappelijke gevolgen voor natuur **disproportioneel** zijn. Het aanvullende voorstel van het DB van Hunze en Aa's om te pleiten voor een toegroeimodel /overgangsregeling moet worden beschouwd als een doekje voor het bloeden. Hetzelfde geldt voor de suggestie om de 'korting' voor natuur van 70% weer terug te brengen naar het oorspronkelijke voorstel van de CAB van 80%. Dat komt neer op een tariefverhoging tot 5 keer het huidige niveau in plaats van 6 keer. Het is sympathiek gedacht, maar lost het werkelijke probleem, zoals hiervoor geschetst, niet op.

Ik wens u alle wijsheid bij de discussie over het voorstel.

Geertjan Smits

Natuurmonumenten, Paterswolde (mede namens Het Groninger Landschap en het Drentse Landschap)

g.smits@natuurmonumenten.nl

(06) 538 22 66 9